1864. N°. 149.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

MAANDAG 12 DECEMBER.

De prijs der Courant is f 3,— per vierendeel jaars. Afzonderlijke nommers zijn tegen 10 Cents verkrijgbaar.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 10 December.

De taal- en letterkundige afdeeling der kon. akademie van wetenschappen te Amsterdam zal Maandag aanst. aldaar eene gewone vergadering houden.

— Op de in de laatste 4 weken gehouden veemarkt zijn buitengewone aankoopen gedaan, meest van vette koeijen, voor Engelsche rekening, tegen hooge prijzen en gereed geld. Dergelijke groote aankoopen hebben ook elders plaats en de daarvoor bestede sommen zijn belangrijk. Velen landbouwers komt zulk een levendige en voordeelige handel zeer te stade, doch dewijl de veestapel hierdoor allerwege vermindert, kan men als zeker aannemen dat in het voorjaar de landbouwers weder tegen hooge prijzen zullen moeten aankoopen.

— Het getal der in het Werkhuis alhier opgenomenen bedroeg gedurende deze week dagelijks van 164 tot 180 personen.

— Men verneemt dat Z. M. de keizer van Rusland den heer Paul van Vlissingen, te Amsterdam, heeft benoemd tot ridder der orde van S^t. Stanislas 2de klasse.

— In de laatstgehouden vergadering van het hoofdbestuur van het Nederl. zendeling-genootschap zijn ter vervulling der vacatures, ontstaan door de aftreding der heeren J. Holl en W. P. R. Boeman, gekozen d^s. J. Herman de Ridder, te 's Hage, en d^s. Ch. Plaat, pred. bij de evangelisch Luthersche gemeente te Rotterdam, die beiden deze benoeming hebben aangenomen.

— Bij de Ned. herv. gemeente te Dockum is beroepen d^s. Carpentier Alting, pred. te Colmschate; bij die te Harderwijk d^s. Gobius du Sart, pred. te Arnemuiden; bij die te Streefkerk d^s. Deetman, pred. te IJsselmuiden; bij die te Veenendaal d^s. [illegible]chap, pred. te Rhenen; bij die te Heerjansdam [illegible] van Herwerden; bij die te Terheyden de cand. B. F. W. van [illegible] Henrijk. Aan [illegible], pred. bij de Ned. herv. gemeente te Arnhem, en d^s. Kerkhoff, pred. bij de herst. ev. Luth. gemeente te Amsterdam, is eervol emeritaat toegekend.

— Te Rotterdam is in den ouderdom van 52 jaren overleden de heer d^r. J. B. Molewater, lector in de geneeskundige cliniek en directeur van het ziekenhuis aldaar.

— Naar men uit Hellevoetsluis meldt zijn Maandag en Dingsdag ll. door de op de Maas varende visschersschepen ongeveer 25000 stuks schelvisch aangebragt. Van deze hoeveelheid zijn ruim 20000 stuks naar België gezonden.

— Te Ezum is door wijlen den heer P. Kramer gelegateerd: ter verhooging van het tractement der beide predikanten (f 180 elk) eenige stukken land; voor het kerkefonds f 1000 4 pCt nat. schuld; voor de diaconie f 1000 idem; voor het [illegible] f 1000 3 pCt idem.

— In den avond van 4 Dec. l. heeft de woning harer ouders te Arnhem op geheimzinnige wijze verlaten, en wordt sedert vermist een 23-jarig meisje. Aangezien sedert hare verdwijning geen spoor hoegenaamd van haar is kunnen worden gevonden, bestaat er vrees, dat zij door het een of ander toeval in den Rijn is geraakt en verdronken. De commissaris van politie te Arnhem noodigt een iegelijk, bijzonder de burgemeesters van lager aan den Rijn gelegen gemeenten, uit, zoo mogelijk omtrent dat meisje, hetzij levend of dood, inlichtingen te geven en die in te zenden aan het commissariaat van politie aldaar.

— In Augustus ll. ontstond er eene woordenwisseling tusschen eenige wachters der spoorwegwerken onder Eindhoven, waarbij de een den ander verweet zijne dienst niet naar behooren te volbrengen. Een derde persoon nam partij voor zijn makker, en daagde den aanlegger tot vechten uit. Er ontstond eene worsteling, waarbij een van hen op den grond viel, den hals brak en twee dagen daarna een lijk was. De ander is den 7^{den} dezer ter zake van moedwilligen manslag door het prov. geregtshof van Noordbrabant, onder verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot 6 maanden cellulaire gevangenisstraf.

's GRAVENHAGE, 10 December.

Aan den heer E. C. W. Hoyer is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als commies-stempelaar bij het kantoor van waarborg der gouden en zilv. werken te Rotterdam, terwijl als zoodanig benoemd is de heer C. A. F. Strnick, thans in die betrekking te 's Bosch. Tot ontvanger der in- en uitgaande regten aan het grenskantoor aan den Braam is benoemd de heer D. Folkerma, en tot ontvanger der dir. belastingen te Wieringerwaard de heer A. H. van Iddekinge, beiden eervol ontslagen meter-taxateurs van den turf.

— Tot commissaris van policie te Amsterdam is benoemd de heer m^r. H. G. van Doesburgh, advocaat aldaar.

— De minister van oorlog zal Dingsdag en die van koloniën Woensdag aanst. geen gehoor verleenen.

— Gisteren avond hebben de heeren Heshuysen, van den Honert, Josephus Jitta, en meer andere personen in het Hotel de Oude Doelen eene [illegible] conferentie gehouden; en heden morgen heeft de minister van binnenl. zaken, met de heeren Heshuysen en van den Honert eene bijeenkomst gehad.

— In de zitting van de tweede kamer van gisteren is ingekomen een overzigt van de opbrengst der belastingen enz. over de dienstjaren 1831—1863. De beraadslagingen over het V^{de} hoofdst. der staatsbegrooting (dep. van binnenl. zaken) zijn voortgezet. De behandeling der zaak van het lager onderwijs werd hervat, en daarbij het woord gevoerd door de hh. van Nispen van Sevenaer, Jonckbloet, de Brauw, de Lenz de Kanter, Mijer, van [illegible]en, van Zuylen van Nyevelt, Kappeyne van de Coppello en den minister. Hoofdzakelijk werd de vrijheid van onderwijs besproken, en nagegaan of de wet op het lager onderwijs zoodanig wierd toegepast, dat die vrijheid als voldoende gewaarborgd kon worden beschouwd. De minister [illegible] niet toegeven dat, vermits zeker getal in den lande niet te vreden is [illegible] de wet, daarom herziening noodig was. Vervolgens werden de onderscheidene artikelen van afd. 7 goedgekeurd. Over afd. 8 werden in het algemeen geene discussiën gehouden; de onderscheidene artikelen werden goedgekeurd. Een voorstel van den heer Simons, om de subsidie aan de akademie van wetenschappen met f 2000 te verhoogen, werd met 40 tegen 28 stemmen verworpen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 8 December.

Het Anglicaansche zendelinggenootschap heeft zich tot de regering gewend met de klagt dat eene zending op het eiland Lifu, een van de Loyaliteitseilanden, [illegible] Engelsche zendelingpredikers thans hetzelfde lot heeft ondergaan als zijne zending op Otaheite nu twintig jaren geleden; het hoopt nu weder even zeer als toen ondersteuning bij de regering te zullen vinden. Door het Fransche bestuur van Nieuw-Caledonië is, volgens het *Miss. Mag.*, het eiland Lifu in bezit genomen, onder voorgeven dat het eene onderhoorigheid van Nieuw-Caledonië was, en zijn voorts alle werkzaamheden van de Engelsche zendelingen en van hunne inlandsche medehelpers voor het tegenwoordige gestuit. De Engelsche zendelingen zijn reeds sedert 20 jaren op dat eiland werkzaam geweest.

— De hh. Baum, Sons en C^o. hebben bekend gemaakt, dat het bedrag der hun ontstolen geld- en andere waarden veel minder is dan de hieromtrent loopende geruchten vermelden, daar hun verlies in specie, banknoten, enz. de som van 3000 £ niet te boven zal gaan.

— Bij een brand, die Dingsdag morgen in Marklane ontstond in een groot gebouw, waar een tiental verschillende kantoren gevestigd waren, zijn de huisbewaarders, kinderen en dienstboden met levensgevaar door de policie en spuitgasten gered; tot tweemaal toe door de vlammen zich eenen weg banende viel de opziger van den reddingtoestel, Hillary, die een kind onder den arm, door het bezwijken van den trap, in de vlammen, doch de even onversaagde spuitgast Preston snelde hem te hulp en bragt beiden, hoewel in schier bewusteloozen toestand, in veiligheid.

Te Glasgow is mede in eene woning een brand uitgebarsten, die wel is gebluscht, maar waarbij toch drie kinderen door den rook zijn gestikt. De meid, aan wie het opzigt over deze kinderen was opgedragen, had de woning voor eenigen tijd verlaten.

— Volgens bijzondere berigten uit Yokohama is het eskader uit de Binnenzee teruggekeerd, na Jeddo te hebben aangedaan. In die hoofdstad hadden onderhandelingen plaats gehad tusschen de vlootvoogden en de Japansche bewindslieden.

— Te New-York is in den nacht van 25 op 26 November op negen plaatsen gelijktijdig eene poging gedaan om de stad in brand te steken, namelijk in Barnum's museum van zeldzaamheden en in acht groote logementen. Er is door die pogingen slechts weinig schade aangerigt. Twee personen zijn deswege gevangen genomen; deze lieden werden vermoed handlangers der zuidelijken te zijn. In al de gebouwen waar brand was ontstaan, vond men wijde flesschen, allen van hetzelfde model en met hetzelfde merk, gevuld met phosphorus, hetwelk men allerwege tot tusschen en onder het beddegoed gestrooid vond. In een der hotels waren zelfs de glasgordijnen in aanraking gebragt met hoopjes lucifers. Het trok de aandacht dat alle deuren der met brandstof gevulde slaapvertrekken afgesloten waren, zoodat het er op was toegelegd om het vuur tijd tot werking te geven eer men er bij kon komen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 December.

De heer Boitelle, prefect van policie, heeft bij den keizer een rapport ingediend betreffende het staken van werkzaamheden door eene talrijke vereeniging van arbeiders. De prefect ziet in de toekomst daarin een groot gevaar en acht het nemen van maatregelen van voorzorg dringend noodzakelijk.

— Een der ontvangers van de registratie alhier is met achterlating van een tekort van 400,000 frs. op de vlugt gegaan.

— Uit Rome meldt men, dat de Paus een gift van 16000 frs. heeft toegezonden aan de ingezetenen van Toskane en de Romagna, welke door de jongste overstroomingen hulpbehoevend zijn geworden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 8 December.

Te Kiel is door den opperbevelhebber der Duitsche troepen eene bekendmaking afgekondigd, waarin gezegd wordt dat het bezit van Holstein en Lauenburg voorloopig op den keizer van Oostenrijk en den Koning van Pruissen is overgegaan, dat de Hanoversche en Saksische troepen dientengevolge het land zullen verlaten, dat genoemde mogendheden het opperbestuur en de drie hertogdommen in de hand der vroeger aangestelde civile commissarissen hebben vereenigd, en dat zij er bedacht op zijn zullen eene beslissing omtrent de toekomst der hertogdommen te bespoedigen.

Volgens de *Frank. Posts.* heeft de Pruissische regering aan die van Oostenrijk kennis gegeven, dat zij bewijsbare aanspraak op de erfopvolging in Sleeswijk-Holstein heeft, en voornemens is haren pligt te vervullen door die aanspraak te doen gelden. Van eene andere zijde wordt dit berigt echter tegengesproken.

— De dagbladen deelen eene dagorder des konings aan de troepen mede, waarin op de schitterende uitkomsten van de reorganisatie des legers gewezen wordt. Het blijkt daaruit dat de regering niet voornemens is eenigerlei concessie in de militaire quaestie aan de kamer te doen.

— De predikant Nansen te Aller, gelegen in de Proostdij Hadersleben, heeft geweigerd eene godsdienstoefening te houden, ten einde de Voorzienigheid te danken voor de op de Denen behaalde overwinning. Hij is op last van den Pruissischen civilen commissaris onmiddelijk ontslagen.

— Ten einde het Pruissische gebied te vermijden zullen de Saksische troepen uit Holstein over Kassel, Coburg, Lichtenfels en Hof terugkeeren.

— In den nacht van den 1sten op den 2den jl. heeft men door middel van inbraak, op het kasteel Sybillenort, voor eene waarde van 30,000 th. aan tafelzilver ontvreemd, toebehoorende aan den regerenden hertog van Brunswijk.

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

Per Telegraaf.

'S GRAVENHAGE, 10 December. In de zitting van de tweede kamer van heden is de begrooting voor binnenlandsche zaken aangenomen met 55 tegen 19 stemmen; de behandeling van die der staats-spoorwegen is gevorderd tot art. 8.

TURYN, 9 December. De senaat heeft heden de wet betreffende de verplaatsing van den zetel der regering aangenomen. Aan de stemming namen 181 leden deel; daarvan verklaarden zich 134 voor en 47 tegen, terwijl zich 2 leden van de stemming onthielden.

PARIJS, 9 December. De *Constitutionnel* bevat een artikel van den heer de Limayrac over Tunis, waarin gezegd wordt, dat Turkye zich moet herinneren, dat Frankrijk verklaard heeft niet te zullen toelaten, dat de [illegible] kingen van den bey [illegible] zetten tegen de vestiging van Turkye's heerschappij, op welk gedeelte dan ook van het Tunesche grondgebied.

PARIJS, 10 December. De *Moniteur* meldt de benoeming van den heer [illegible]nette, pastoor van O. L. V. kerk te Moulins, tot bisschop van Valence.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 10den December de heer F. van Schuylenburch, van Keppel, in de regten, met stellingen.

255ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

16de Trekking. No. 6194 een prijs van ƒ50000. No. 568 een prijs van ƒ1000 en eene premie van ƒ30000. Nos. 7031, 13014, 13502 en 18964 ieder een prijs van ƒ1000.

17de en laatste Trekking: No. 17169 niet, maar eene premie van ƒ3000 voor het laatste lot.

ADVERTENTIEN.

50-JARIGE ECHTVEREENIGING

van

M. C. OVERDUIN

en

M. HINKELMAN,

hetwelk de Heere met zegeningen begunstigd heeft met 10 kinderen en 10 aangetrouwde en 42 kleinkinderen.

De kroone der ouden zijn de kinders kinderen: ende der kinderen cieraet zijn hare ouders. Spr. XVII: 6.

Getrouwd:

A. C. VAN DAM,
Weduwenaar van Vrouwe M. C. POMPE,
en
M. VAN KAATHOVEN.

LEYDEN, 8 December 1864.

Heden overleed alhier, na eene kortstondige ongesteldheid, in den ouderdom van 49 jaren, Vrouwe C. BUDDINGH, Echtgenoote van H. SCHLEGEL.

LEYDEN, d. 2 December 1864.

Wegens buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst.

Heden overleed, diep betreurd door zijne Echtgenoote, Kinderen en verdere betrekkingen, de Wel-Eerw. Heer JAQUES HENRI DE DOMPIERRE DE CHAUFEPIÉ, rustend Predikant bij de Waalsche gemeente te *Amsterdam*, en Secretaris der Commissie van de zaken der Waalsche kerken.

LEIDEN, 9 December 1864.

Voor de talrijke bewijzen van deelneming, zoowel in de ziekte als het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot ondervonden, zeg ik, ook namens mijne Kinderen, hartelijken dank.

De Wed J. A. GIEZEN, Voorn[illegible]

De nagelaten betrekkingen van de Wed. C. T. MEYLAN betuigen hunnen opregten dank voor de deelneming bij hun verlies ondervonden.

LEIDEN, 8 December 1864.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden onzen geliefden Vader, den Heer G. VAN ELDIK; betuigen wij onzen opregten dank.

D. G. A. VAN ELDIK.
J. C. A. VAN ELDIK.

LEIDEN, 12 December 1864.

NEDERLAND EN ORANJE.

De Kiesvereeniging »Nederland en Oranje," beveelt hare medekiezers aan, bij de herstemming voor een lid van den Gemeenteraad op Dingsdag den 13den dezer,

den Heer J. HOLTZ.

Namens de Kiesvereeniging voornoemd,
A. TIELEMAN, Voorz.
J. T. BODEL NIJENHUIS, Secretaris.

KIESVEREENIGING

GRONDWET EN KONING.

Door de Kiesvereeniging wordt bij de herstemming op 13 December a. s. als Lid van den Gemeenteraad aanbevolen:

de Heer J. J. VAN WENSEN.

Namens de Kiesvereeniging voornoemd,
J. LUZAC, Secretaris.

De Ondergeteekenden bevelen, ook namens een aanzienlijk getal hunner medekiezers, aan:

den Heer J. J. VAN WENSEN,

bij de herstemming op Dingsdag 13 dezer, voor een Lid van den Gemeenteraad.

C. J. VAN DEN AARDWEGH.
N. H. DE GRAAF.

DIAKENEN DER NEDERDUITSCH HERVORMDE GEMEENTE alhier maken bekend dat de **Soepdeeling** op Zaturdag 17 dezer een aanvang neemt, en dat hiervoor **doorloopende Kaarten** van 26 portien tegen ƒ1.80 en **Maandkaarten** van 9 portien tegen 65 Cents van heden verkrijgbaar zijn op het Huiszittenhuis.

Namens Diakenen voornoemd,
DE [illegible], Voorzitter.
VAN [illegible]SBURGH, Secretaris.

LEYDEN, 10 December 1864.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN,
onder Directie van **J. C. VALOIS.**

Maandag 12 December 1864.
(No. 4 van het Abonnement).
Op vereerend verzoek.

DE DIENSTBODEN,

Blijspel met Zang in 3 Bedrijven, naar het Fransch (*les Domestiques*) van Eugène Grangé en R. Deslandes, door Napoleon Destanberg; Voorafgegaan door:

Een Bruidegom die zijn Bruid uithuwt,

Blijspel in één Bedrijf, naar het Hoogduitsch, door G. van Ren[illegible].

Aanvang ten *half zeven* ure.

VOLKSVOORLEZING,

IN HET GEBOUW VAN HET LEYDSCHE DEP. DER MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Op Dingsdag 13 December 1864.

Opening der Zaal des avonds ten 8 ure, Spreekbeurt ten 9 ure te vervullen door den Heer Prof. J. J. PRINS.

Doorloopende Toegangkaartjes zijn à 30 Cents bij den Ondergeteekende en des avonds aan het locaal te bekomen.

H. A. DE SWAAN, Secretaris.

Uit een exploit gedaan door mij ondergeteekende JOHANNES GREEVE, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, wonende aldaar, in dato den tienden December 1864, blijkt dat SIJTJE VAN DUYN, wonende te *Noordwijk aan Zee*, Huisvrouw van PIETER HAASNOOT, aan denzelven haren Echtgenoot, wiens tegenwoordige woonplaats is onbekend, heeft doen beteekenen afschrift van een request aan de voornoemde Regtbank ingediend, met het daarop verleende appointement dd. 25 November 1864, bevelende de oproeping van voornoemden PIETER HAASNOOT in Raadkamer van gemelde Regtbank, op Maandag den negentienden December 1864, des voormiddags te half elf uur, ten einde in zijne belangen te worden gehoord, op het verzoek door haar aan de Regtbank gerigt, om kosteloos te procederen, tot verklaring van het bestaan van regtsvermoeden van overlijden van genoemden PIETER HAASNOOT en tot het verkrijgen van vergunning om een ander huwelijk aan te gaan.

Geschiedende deze aankondiging ter voldoening aan Artikel 4 No. 7 3de lid van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

[Kosteloos.] J. GREEVE, Deurwaarder.

L. VAN RAALTE, Breedestraat.

Wegens het vergevorderde saisoen zullen alle voorhanden zijnde Mantels tot buitengewone lage prijzen uitverkocht worden, ook een partij Japonstoffen, waaronder Fransche Ribs, 7/4 breed Fransch Merinos, double Twills, Paramat, Lusters en Orleansen, zeer voordeelig, Winter-Bukskin Handschoenen in alle soorten. — Baaijen 8/4 wit en blaauw 70 Cents. — Ontvangen eene partij zuiver Linnen Zakdoeken van af *f* 3 het doz. — Tevens voorhanden een partij Damesgarneersel voor Japonnen en Mantels. — Zwart Rokken-Moiré van 50 Cents, Glacé Handschoenen in alle soorten voorhanden.

J. CAHEN Jr., berigt de ontvangst eener nieuwe zending REGENJASSEN voor Kinderen, van af *f* 1.75, voor welker soliditeit gewaarborgd worden.

Voorhanden eene groote sortering Winterkleederen, tot zeer lage prijzen naar de nieuwste Fransche en Engelsche modellen vervaardigd.

KINDER-ABDELKADERS, KIELEN, BYRONS, van af *f* 2.75 en hooger. Gekleurde flanellen OVERHEMDEN *f* 3.75 en hooger, flanellen halve Hemden van *f* 1.05, krimpvrije flanellen Hemden *f* 1.75 en hooger, Busking WINTERHANDSCHOENEN van af 40 Cents.

Opruiming van eene partij HEEREN- en KANTOORJASSEN van af *f* 2.90, alsmede Heeren CHAMBERLOUPS.

Uitrustingen naar Oost- en West-Indië worden binnen weinige dagen in gereedheid gebragt.

Maarsmansteeg, het tweede huis van de Vischbrug, N°. 72 en 73.

STAATS-LOTERIJ.

Ten Kantore van C. J. HEINTZ, Nieuwen Rijn, over de Vischmarkt, alwaar in de afgeloopene 256e Staats-Loterij is gevallen:

Op N°. 17446 *f* 25000, zijnde het geheele Lot.

» » 12493 - **2000.**

» » 12698 - **1500.**

» » 15513 - **1500,**

alsmede een aantal prijzen van *f* **1000**, zijn voor de 256e Staats-Loterij te bekomen **Heele en Gedeelte van Loten** volgens Prijs-Courant.

LEIDEN, 10 December 1864.

De ***eerst ondergeteekende*** adverteert dat de **Handel in Brandstof** en **Veenderij** van wijlen zijnen Vader C. H. KROON, door hem, in vereeniging met zijnen reeds bestaande Veenderij-zaak, op zijnen naam zullen worden voortgezet, en dat de liquidatie der nog loopende zaken aan hem is opgedragen.

B. J. KROON.

LEIDEN, December 1864. C. KROON Chz.

Petroleum, eerste qualiteit, 31 Cts per Kan, bij 50 Kan en meerder merkelijk minder. In voorraad kleine en groote **Petroleum-Lampen**, van alle prijzen. Voor de deugd wordt bepaald ingestaan, bij

J. L. CREYGHTON, Vischbrug.

OP NIEUW ONTVANGEN:

Echt Danziger Dubbel Sparbier, zeer versterkend voor zwakke gestellen, zeg zegmeerderende, tevens zeer heilzaam voor klierachtige gestellen en voor kinderen die aan de zoogenaamde Engelsche ziekte lijden, tegen maagpijn en aamborstigheid.

Voorts ook nog ontvangen: Versch **Heilbronwater**, uit de bronnen te Bröhl bij Keulen, eene geregelde stoelgang bevorderende, zonder verzwakking.

WED. VAN HAANSBERGEN & DUTILH
eenige Depôthouders.

Leyden, Oude Vest, bij de Turfmarkt, N°. 1258.

Het nuttige met het aangename gepaard.

Wanneer men niet ontkennen kan, dat de versterking des menschelijken ligchaams van groot belang moet geacht worden en een aangename en welsmakende drank veel bijdraagt tot de genoegens des levens, dan zal men gereedelijk moeten erkennen, dat beide (het nuttige en het aangename) zich in het HOFF'sche **Malz-Extract**, Gezondheidsbier, vereenigen. Het versterkt het verzwakte ligchaam, en streelt de goem, zonder daarom, even als andere bieren, naar het hoofd te stijgen, zoodat hij, die slechts eene dezer hoedanigheden daarin zoekt, van lieverlede ook de andere gewaarwording ondervindt. Tot bevestiging van dit onze beweren brengen wij steeds nieuwe bewijzen aan, en geven heden nog aan navolgende, aan den Fabriekant den Heer Hofleverancier JOHANN HOFF, gerigte brieven, Neue Wilhelmstrasse, N°. 1, te Berlijn, en aan het Centraal-Depôt, O. Z. Voorburgwal, J. 342, te Amsterdam, openbaarheid:

Amtitz.

»Op last van H. D. Mevrouw de Prinses von Schonaich Carolath, op het Slot Amtitz, moet ik nogmaals 20 flesschen van uw voortreffelijk Malz-Extract bestellen," enz.

(Get.) JEYTITZ, Rentmeester van H. D.

Bernburg.

»Ik verzoek UEd. mij zoo spoedig mogelijk 27 flesschen per spoortrein toe te zenden.". (Eene herhaalde bestelling).

(Get.) von SCHAETZELL, Hert. Anhalt. Staatsminister.

Breda.

»Het Gezondheidsbier is ons geworden en schijnt steeds een goeden invloed uit te oefenen, waarom ik U andermaal verzoek mij 24 flesschen af te zenden per spoor."

(Get.) J. G. DE FRAITURE.

's Hertogenbosch.

»Ik kan niet nalaten UEd. mede te deelen, dat na het gebruik van UEd. Gezondheidsbier zich mijne Moeder zeer gesterkt gevoelt."

(Get.) M. BECK.

Depôt te *Leiden* bij K. BLOK, Droogist.

BAARS.

De Ondergeteekende zal gedurende deze week nogmaals eene partij beste **Baars** ten verkoop aanbieden, tegen den prijs van 25 Cents per vijf ons, te beginnen op Dingsdag en volgende dagen des morgens om *tien* uren, aan het Vischhuisje op de Aalmarkt.

LEIDEN, 12 December 1864. H. SPAARGAREN.

Emser Pastillen,

zeer heilzaam bij *slijmophooping*, *hoest*, *maag-aandoeningen* enz. zijn voor *Leiden* verkrijgbaar gesteld in de Apotheek van de Heeren FISCHER & C°.

Het Bestuur der Mineraal-bronnen te *Bad-Ems*.

LAIRITZ'SCHE
BOSCHWOL-FABRIEKATEN EN PRAEPARATEN.

De Hoofd-Agenten van bovengenoemde Fabriek geven kennis, dat de in verschillende landen van Europa bekroonde **Boschwol-Artikelen** tegen Jicht en Rhumatiek, alsmede het met roem bekende Doct. Med. CARL HOFFMANN's **Oogwater**, verkrijgbaar gesteld zijn: *Leyden*, Mejufvr. M. C. VAN EWYK; *'s Hage*, Mejufvr. C. HANAU, Schoolstraat, en M. K. DE WIJS (Kpon...), Grdenmarkt; *Woerden*, G. L. TA SMEULDERS; [illegible] J. H. BROERS, en in alle andere bekende Depôts. Op aanvrage om Depôts, franco: bij de Hoofd-Agenten Gebrs. VAN GAND BEVEL, te *Arnhem*.

COCOSZEEP.

Niets pleit sterker voor de VOORTREFFELIJKHEID ONZER COCOSZEEP, dan de vele namaaksels, welke men door imitatie van Etiquet en Stempel tracht aan den man te brengen.

»H. KERKHOFF, zonder C; H. KERCKKOFF, met KK; H. KERCKHEFF, met E in plaats O;" en nog meer andere zijn de NAGEMAAKTE STEMPELS, waarmede men door verandering of weglating van eene enkele letter het publiek zoekt te misleiden, ten einde een slecht product te kunnen verkoopen.

De goede, echte soort van het **VERKOOPHUIS** heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet.

Buitendien staat op het Etiquet onderaan gedrukt onze Firma »F. VON WINDHEIM EN C°., Verkoophuis" te Amsterdam.

Wij verzoeken het geacht Publiek op deze bijzonderheden wel te willen letten.

Onze Cocoszeep schuimt sterk, neemt ogenblikkelijk, onaangename scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Cent.

Bij het wasschen van gekleurde goederen en zijden en wollen stoffen doet zij, van eene zuiverder en zonder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het gevoel. De nagemaakte gelijken in kleur en gevoel veel op eene vetkaars.

Het Persisch **Insectenpoeder** doodt oogenblikkelijk Weegluizen, Vlooijen, Motten, Bladluizen, Mieren en alle andere ongedierten. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 Cents.

Portman'sche **Politoer of Wrijfwas** met gebruiksaanwijzing. Het fleschje kost 15 Cent.

Brabanders **Chocolade-Koekjes** met wormafdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking, en worden gaarne door de kinderen genomen.

De Geneesheeren BEIJER, GEERLING, HOFMAN en FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van. Zij kosten 40 Cents het doosje.

Het gunstig bekende **Poetspoeder** van het Verkoophuis, dat het spoedigst en op de gemakkelijkste wijze het metaal schoonmaakt, is weder voorhanden.

Vliegenlijm, om Vliegen te vangen, het fleschje 20 Cents.

Brabanders **Stijfselglans** doet het ijzer glad en gemakkelijk over het goed heenloopen en het goed krijgt eenen mooijen glans. Een zakje kost 13 Cents.

De nieuwe **Minerale Lijm** is kleurloos, doorschijnend als Glas en hecht het gebroken voorwerp, hetzij van Porselein, Glas, Hout, Marmer, IJzer of ander metaal zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene andere plaats, dan op de gelijmde breken zal. Een fleschje kost 30 Cents.

Het **Vlekkenwater** neemt alle mogelijke vetvlekken weg uit Zijden, Wollen en andere Stoffen, zonder de kleuren in het minst te veranderen. Prijs per flacon 40 Cents, groote flesch *f* 1.—.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.	's Hage, Sack & C°.
Leiden, L. G. Dirks, Verkoophuis Donkerst.	Oudshoorn, G. van der Boom.
Delft, Wed. J. T. Wagner.	Woerden, G. G. H. van den Bergen
Haarlem, J. P. Karthaus.	en in de bekende depôts in de andere steden.
Haarlem, Wed. de Lange en van Eck	

VERZEKERINGS-MAATSCHAPPIJ
voor de
NATIONALE MILITIE,
onder de zinspreuk:
DE EENDRAGT.

Deze Maatschappij, opgerigt te *'s Gravenhage* den 21sten Januarij 1862, heeft ten doel, om voor eene zoo laag mogelijk gestelde som **Plaatsvervangers en Nummerverwisselaars** bij *de Nationale Militie* te stellen, met *vrijwaring* van de persoonlijke dienstpligtigheid van den opvolgenden *Broeder* of *Broeders*, overeenkomstig Art. 49 der Wet.

OUDERS en VOOGDEN worden herinnerd, dat na de Loting de deelnemingsom verhoogt, zoodat het in hun belang is vóór de Loting deel te nemen.

Men kan deelnemen over het geheele Rijk, in de Hoofdsteden van Kantoren en in de Loting-Kantons Agentschappen gevestigd.

De Hoofd-Administratie is gevestigd te *'s Gravenhage*: ten Kantore van den Heer A. WULF, Spui, Nº. 265, en verder zijn Reglementen, informatiën en inlichtingen te bekomen

voor de provincie Zuidholland:

aan het Hoofd-Kantoor te *'s Hage* en te *Leyden* bij den Directeur A. J. A. HERENS, Turfmarkt, Wijk VI. Nº. 1264, alsmede bij de onderstaande Heeren, binnen gemelde provincie:

Stompwijk, A. van Oostenrijk, Gemeente-Ontvanger. — *Delft*, D. A. van Alphen, Boekhandelaar. — *Vlaardingen*, J. F. H. van der Kop, Boekhandelaar. — *Maassluis*, C. van Marel, Schipper. — *Monster*, A. Hoeboer, Logementhouder. — *'s Gravezande*, A. van der Elligen, Gemeente-Bode. — *Rotterdam* (Haagsche Veer), C. W. van Belle, Boekhandelaar. — *Rotterdam* (Boompjes, Wijk I. Nº. 131), C. van der Schaft, Handelaar. — *Rotterdam* (Hoogstraat, Wijk 10. Nº. 50), C. W. de Bus, Taxateur. — *Hillegersberg*, J. van den Akker, Logementhouder. — *Schiedam*, W. H. Reterink, Boekhandelaar. — *Charlois*, A. Bordes, Gemeente-Bode. — *Brielle* (Voorstraat), A. Abbenbroek, Gemeente-Ontvanger. — *Hellevoetsluis*, H. G. van Steeden, Boekhandelaar. — *Woubrugge*, J. Heenk, Cand.-Notaris. — *Alphen*, H. de Graauw, Boekhandelaar. — *Woerden*, H. J. van den Berg, Ambtenaar. — *Gouda*, H. Vogelenzank, Boekhandelaar. — *Schoonhoven*, J. J. Lazonder, Fabriekant. — *Zevenhuizen*, J. Elshout, Gemeente-Bode. — *Dordrecht*, F. L. Goltermann, Boekhandelaar. — *Vianen*, G. [illegible], Zaakwaarnemer. — *Gorinchem*, J. Noorduyn, Boekhandelaar. — *Sliedrecht*, F. Moret, Klerk. — *'s Gravendeel*, P. Mol Pz., Agent der Brand-Assurantie. — *Ridderkerk*, P. Leenheer, Cand.-Notaris. — *Ablasserdam*, J. de Jong, Commissionair. — *Oud-Beijerland*, A. K. van der Sluys, Boekhandelaar. — *Dirksland*, M. van der Vliet, Agent der Brand-Assurantie.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

ten overstaan van den te *Leyden* gevestigden Notaris H. E. BOOY, op Zaturdag den 10den December 1864, des avonds ten 7 ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg, te *Leiden*, bij opbod, en op Zaturdag den 17den daaraanvolgende, terzelfder ure en plaatse, bij afslag:

Een hecht, sterk en welbeklante WINKELHUIS met OPSTAND, bestaande in een ruimen Winkel, twee Benedenvertrekken en suite en een Plaatsje, voorts een Boven-Voor- en Achterkamer en twee Zolders, staande en gelegen aan de Haarlemmerstraat, regt over de Donkersteeg, Wijk VI. Nº. 414, Kadaster Sectie H. Nº. 2011.

Verhuurd voor *f* 260 's jaars. Grondbelasting *f* 15.12.

Te aanvaarden met 1 Mei 1865.

Nadere informatiën te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris BOOY, of ten kantore van den Heer F. BOOY Fz., Procureur, te *Leiden*, aan de Haarlemmerstraat, Wijk VI. Nº. 371.

EERSTE HOUTVERKOOPING,

op Woensdag 14 December a. s., ten *tien* ure, van zwaar Eiken-, Esschen- en Elzen Hakhout, in de Bosschen van het Landgoed LEEUWENHORST, onder *Noordwijkerhout*, te beginnen op OUD-LEEUWENHORST.

HOUTVERKOOPING.

De Notaris A. VAN LEEUWEN, te *Leyden*, zal op Maandag den 19den December 1864 en volgende dagen, des voormiddags ten 10 uren, op de Buitenplaats ZUIDERZIGT, aan den Singel, even buiten de gesloopte Koepoort der Stad *Leyden*, onder de Gemeente *Soeterwoude*, publiek verkoopen, eene extra fraaije partij zware Eiken Stammen, waaronder van circa 1 el middellijn en 15 el lang, voorts extra fraaije Beuken-, Esschen-, Iepen-, Linden-, Appel-, Peren-, Notenboomen- en andere Stammen, allen behoorlijk gerooid en bekapt, wijders eene groote partij Esschen-, Iepen-, Eiken-, Elzen en ander Hakhout, alsmede groote partijen Sparren van al de genoemde Houtsoorten, benevens eene partij verplantbare Eiken Boomen, Bloemheesters en al hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.

Een en ander is gemakkelijk te vervoeren te water en te land. — De zware Stammen zullen op Dingsdag den 20sten December 1864 worden verkocht. — Koopen van *f* 10 en daar beneden worden *à contant* verkocht en overigens Betaaldag op den 1sten Junij 1865, mits voldoenden borg stellende, terwijl met dadelijke betaling 2½ pCt. kan worden gekort.

Alles ter plaatse der verkooping te bezigtigen op Vrijdag en Zaterdag den 16den en 17den December 1864, van des voormiddags te 10 tot des namiddags te 4 uren.

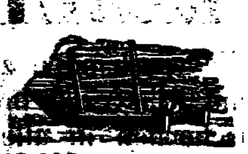

VERKOOPING

in den Vogelenzang, gemeente *Bloemendaal*, op de Hofstede 'T HUIS KUILENBURG, op Woensdag 14 December 1864, des voormiddags ten 10 ure, van zwaar Eiken en Berken HAKHOUT en van 10.000 extra zware voor den handel geschikte droogе Eiken- en Berken TAKKEBOSSEN; alles zich bevindende nabij de Leidsche Trekvaart en alzoo zeer gemakkelijk te vervoeren zoo te water als te land.

Inlichtingen en aanwijzing zijn te bekomen bij den Opzigter op 'T HUIS KUILENBURG.

Heden verschijnt en is alom te bekomen:

NIEUWE VERBORGENHEDEN VAN LONDEN.

Uit het Engelsch vertaald.

Prijs per wekelijksche aflevering **10** Cents. Compleet in 30 à 35 afl.

Inhoud der eerste aflevering:

De lijkdieven. — Het dievenverblijf in Gunstreet. — De verloting in de Oude Trom in Gunstreet door Jack Chinnery den ontslagen gevangene. — De bijeenkomst van den dievenclub door spionnen ontdekt. — Eene Dame uit de groote wereld in hevige ontsteltenis.

Inhoud der tweede aflevering:

De bezorging van het lijk bij den Dokter door Jaggers den lijkdief. — Jaggers alleen met het lijk. — Hevige schrik bevangt den lijkdief, toen hij al nader en nader een geritsel vernam, terwijl hij zich eindelijk voelt aangegrepen door de handen van het ijskoude ligchaam. — Terugkomst van den Dokter, die eveneens ontsteld door de plotselinge verdwijning van het lijk. — De schijndoode ontwaakt uit zijne sluimering, verneemt zijn toestand en zweert een eeuwigen wraak aan de vrouw, die hem heeft willen vermoorden.

PRIJZEN van OLIE, Amsterdam 9 December.

Raapolie, op 6 w. *f* 42½ cont. *f* 41. Lijnolie, op 6 w. *f* 36½ cont. *f* 35.

TER MARKT TE LEYDEN AANGEVOERD.

9 en 10 December.	Verkochte hoeveelheid		Prijzen Laagste	Prijzen Hoogste
Winter Tarwe	37	mud.	*f* 9.00	*f* 9.50
Zomer »	29	»	- 8.00	- 8.50
Winter Rogge	32	»	- 6.00	- 6.50
Zomer »	29	»	- 5.50	- 5.75
Gerst	23	»	- 4.50	- [illegible]
Chevalier	27	»	- 5.40	- 6.—
Zware Haver	[illegible]	»	- [illegible]	- [illegible]
Ligte »	30	»	- 3.25	- 3.50
Duivenboonen	8	»	- 7.—	- 7.50
Paardenboonen	17	»	- 6.—	- 6.50
Stieren				
Kalfkoeijen				
Vettekoeijen	129		136.—	265.—
Varekoeijen	264		92.—	190.—
Kalveren (vette)	32	»	- 26.—	- 75.—
» (magere)	11	»	- 6.50	- 14.—
Hamels { magere		»	-	-
Hamels { vette	425	»	- 18.—	- 38.—
Ooijen { magere		»	-	-
Ooijen { vette		»	-	-
Lammeren { magere		»	-	-
Lammeren { vette jarige		»	-	-
Varkens { magere	24	»	- 15.—	- 25.—
Varkens { vette		»	-	-
Varkens { Biggen	190	»	- 4.—	- 13.—
Boter { 1ste qualiteit 1/4 vat			55.—	- 56.—
Boter { 2de » 1/4 »	4840 N. ℔		48.—	- 51.—
Boter { 1ste » per ℔			1.30	1.[illegible]
Boter { 2de » » »			1.20	1.[illegible]
Turf Haardbr. 1ste soort		ton		
Turf (graauwe)	5500	»	0.17	0.[illegible]
Lange Zwarte	12000	»	0.20	0.[illegible]

Ter Veemarkt waren aangevoerd 450 Koeijen, 45 Kalveren, 500 schapen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
Slotkoersen, Amsterdam 10 December.
(per Telegraaf.)

Ned. W. Schuld	2½ pCt.	60⅙	Dito rente Amst.	5 pCt.	81[illegible]
Dito	3 »	71½	Dito Nationale	5 »	6[illegible]
Dito	4 »	94⅞	Venezuela	2 »	17[illegible]
Amst. Handelm.	4½ »	127[illegible]	Dito	1 »	[illegible]
Spanje, Oblig.	2 »	40[illegible]	Dito geconv.	[illegible] »	—
Dito Binnenl.	3 »	42[illegible]	Granada, Geet.	4½ »	—
Portugal, Oblig. 1853	3 pCt.	45[illegible]	Dito dito	1⅛ »	—
Dito 1856/62	3 »	45½	Dito Hectaren		—
Rusland, bij *Hope & C°.*	5 pCt.	94	Mexico	3 pCt.	27[illegible]
Dito bij *Stieglitz & C°.*	4 »	67[illegible]	Illinois	7 »	55[illegible]
Dito bij *Hope* 1860	4½ »	82½	Amerika	5 »	42[illegible]
Dito dito 1862	5 »	84⅛	Dito	6 »	—
Dito 6e serie	5 »	90½	Dito 1882	6 »	43[illegible]
Dito Spoorwegactiën		184[illegible]	Grieken	5 »	20[illegible]
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	56⁵⁄₁₆	Dito Coupons		—
Dito	2½ »	28¾	Turken	6 pCt.	45[illegible]

Rusland 1864 86½; dito te Londen 85. — *Oostenrijk* 1864 —, — Geconfed. 2[illegible].

Londen, Consols —. **Parijs**, Fr. Rente —.—. **Weenen**, Met. —.—. Nat. —.—. Valuta —.—.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.

BIJVOEGSEL, *behoorende tot de Leydsche Courant van Maandag 12 December 1864,* **No. 149.**

INGEZONDEN.

Aan den Heer Redacteur van de Leydsche Courant.

Wel-Ed. Heer!

Wees zoo goed om het onderstaande in uwe courant van Maandag 12 dezer op te nemen, waarmede zult verpligten een uwer bestendige lezers. Hij weet dat er veel van u gevergd wordt, maar hij steunt op uwe altijd gebleken belangstelling in de publieke zaak.

Uw erkentelijke
W.

LEYDEN, 9 December 1864.

De thans nog onbesliste verkiezing van een lid voor den Gemeenteraad heeft ons gebragt tot een onderzoek omtrent den uitslag, welken de voordragt van drie Kiesvereenigingen bij deze gelegenheid heeft gehad, en wij willen onze gedachten openbaar maken.

Wij spreken vooraf onze opregte overtuiging uit, dat al de gestelde candidaten aanspraak hebben op de achting en onderscheiding van hunne medeingezetenen en dat te dien aanzien iedere Kiesvereeniging hulde verdient. Wanneer wij dus onze gedachten mededeelen, willen wij ons op neutraal standpunt geplaatst achten.

De Kiesvereeniging *Vaderland en Oranje*, welke van den beginne van hare oprigting af steeds de meerderheid boven de andere heeft gehad, zal het zich zelf moeten wijten dat haar candidaat slechts 88 stemmen heeft gekregen en dat een groot deel van hare medestanders haar zijn ontvallen. De leden of liever het bestuur had kunnen en moeten begrijpen dat het niet altijd rationeel is zijne vrienden voorop te stellen.

De Kiesvereeniging *Grondwet en Koning* heeft daardoor een groot veld aangewonnen en haar komt de erkenning toe dat zij steeds bekwame personen heeft aanbevolen. De zucht om het wezenlijk goede te bevorderen moet althans door zulke handeling worden verondersteld en is door den uitslag bewezen.

De derde Vereeniging *Nederland en Oranje* heeft niet zonder overleg haar candidaat gesteld; maar of zij alles wat in deze overweging verdient wel heeft overwogen, moeten wij betwijfelen. Intusschen is het bewezen dat men door eene of andere leuze of beginsel aan te nemen heel wat in beweging kan brengen.

Wij laten overigens aan ieders oordeel over te beslissen wat hij te doen heeft in het algemeen belang der maatschappij, niet vergetende dat kleine beginselen groote gebeurtenissen kunnen ten gevolge hebben en wij uiten alleen den wensch dat alle onverdraagzaamheid voor nu en altijd worde buitengesloten.

De herstemming voor den Gemeenteraad.

Weldra zullen de kiezers weder moeten beslissen. Bij de overstemming is de keus beperkt tot de heeren J. J. van Wensen en J. Holtz. Men heeft dus niet meer te overwegen, of zij en of een van hen op zich zelf genomen de beste kandidaat voor den Raad is. Het geldt thans alleen de vraag, aan wien van deze twee dat lidmaatschap het best wordt toevertrouwd. Schrijver dezes behoort geenszins tot die uitersten, zooals men die in onze gemeente welligt aantreft, die den een vergruizen en den ander hemelhoog verheffen willen. Beider verdiensten wenscht hij naar waarheid op prijs te stellen.

Beiden hebben dit gemeen, dat zij ieder in hun kring sinds lange jaren als achtingswaardige ingezetenen bekend staan en dat zij met gelukkig resultaat werkzaam zijn geweest in den praktischen werkkring van industriëlen aard, waarin zij zich geplaatst zagen. De heer J. J van Wensen stond sinds jaren mede aan het hoofd van eene bloeijende fabriek; de heer J. Holtz was een der meest geachte timmermansbazen in deze stad. Beiden hebben bekwaamheid, vaardigheid en de voor hun vak noodige praktische kennis voldoende getoond. Aan beiden zouden misschien in den beginne vele in den Raad voorkomende zaken vreemd zijn; doch met een gezond hoofd en kloeken zin kan men zich in vele zaken weldra op de hoogte brengen, indien men krachtig wil, inspanning niet vreest. Wij vertrouwen, dat het geen van beiden daaraan ontbreken zal. Elk brengt ook zijne eigenaardige geschiktheid mede. Zoo zou de heer Holtz waarschijnlijk door zijne praktische kennis van bouwkunst, die in staat is, niet alleen fraaiheid en absolute waarde, maar ook betrekkelijke waarde en prijs te beoordeelen, bij beoordeeling der belangrijke bouwaangelegenheden der gemeente belangrijke dienst kunnen bewijzen. Inzonderheid waar groote financiële maatregelen moeten worden voorbereid, komt ons dit laatste gedeelte hoogst gewigtig voor, daar met het oog op groote hervormingen in het belastingstelsel, hetgeen in het belang van Leidens burgerij geen uitstel meer gedoogt, tegen den tijd van overgang zuinigheid in het beheer ook in dit opzigt niet genoeg kan worden aanbevolen.

Van deze zijde beschouwd, zoude de balans tot den heer J. Holtz kunnen overslaan. Niettegenstaande dat is de schrijver dezes echter na naauwgezette overweging tot het besluit gekomen, om zijne stem uit te brengen op den heer J. J. van Wensen. Aan dezen meent hij meer algemeene kennis en meer algemeene ontwikkeling te moeten toeschrijven. (Mogt hij hierin den heer Holtz te kort doen, dan is dit alleen aan mindere bekendheid met dezen toe te schrijven). Bij behandeling van vele gewigtige onderwerpen komt het meer aan op een helder, ruim en onbekrompen inzigt, dan op speciale vakkennis. Inzonderheid verdient dit overweging bij eene op handen zijnde beslissing over het gemeentelijk belastingstelsel. Het oordeel over belastingen behoort tot eene der moeijelijkste gedeelten van onzen staatshuishoudkundigen toestand. Zeer weinigen zijn in staat, daarover een behoorlijk gegrond oordeel te vormen. Al de belangen, die daarmede in verband staan, na te gaan, die naauwgezet te waarderen en in onderling verband en betrekkelijke waarde te wikken en te wegen, is slechts aan weinigen gegeven. Het meerendeel moet zich te vreden stellen, met bewust of onbewust op het oordeel van anderen, hetzij schrijvers, hetzij andere deskundigen, met meerdere of mindere kennis der gronden af te gaan. In het oordeel over dergelijke zaken verwacht men met regt meer van den man van meer algemeene ontwikkeling, en van hem, die in zijn tak van industrie ook een ruimen blik in het algemeen handelsverkeer moest slaan. Deze heeft gewoonlijk meer vaardigheid, om zich op de hoogte van nog ongekende zaken te stellen en zich de daarvoor onmisbare kennis te verschaffen. Uit dit oogpunt meenen wij de kandidatuur van den heer van Wensen te moeten ondersteunen, ofschoon het ons overigens even weinig bekend is van hem, als van den heer Holtz, of hij zich met de ingewikkelde vragen over gemeentebelastingen in den laatsten tijd heeft bekend gemaakt.

Zal echter de meerdere of mindere geschiktheid, om te waken voor de algemeene stedelijke belangen, wel het overwegend gewigt voor de verkiezingen in de schaal leggen? Wij vreezen ook andere minder schoone beweegredenen. Wat den kandidaat van Wensen betreft, zegt men, dat hij het eerst is voorgedragen door eene tot nog aan het publiek onbekende vereeniging van uitsluitend Roomsch-Catholieken, welke vereeniging echter weldra als gevestigde kiesvereeniging openlijk zal optreden. Zeker zou de optreding van zulk eene uitsluitende kiesvereeniging van eenig kerkgenootschap een zeer ziek verschijnsel zijn. Of wil men de staatsregtelijke verkiezingen maken tot het strijdperk, waar de onderscheidene kerkelijke genootschappen elkander zullen bestrijden? Wil men gemeenteraad, rijks en provinciale vertegenwoordiging welligt vullen met leden, die niet zullen opkomen voor de algemeene belangen, maar de vertegenwoordigers zullen zijn van de Roomsch-Catholieken, de Protestanten of de Joden? Werd eenmaal die ziekte van uitsluitende kiesvereenigingen voor elke gezindheid epidemisch, dan wee de zwakken! Groot zou de ramp zijn voor het vaderland, indien het daartoe kwam; maar daartegen hebben wij nog een waarborg in den gezonden zin van ons volk, dat van dergelijk bekrompen *exclusivisme* niet weten wil. En moge er daarom ergens al zulk een ziekelijk verschijnsel ontstaan, daar kan men hopen, dat dit spoedig zal hebben uitgewoed.

Gesteld, men had aanvankelijk (hetgeen waarlijk, tenzij men met zijne exclusief gezinde geloofsgenooten de meerderheid hebbe, weinig te voorzien is) eenige malen schitterende uitkomsten, ziet men dan voorbij, dat de door zulk eene kiesvereeniging naar de vertegenwoordiging gezonden leden als het ware den stempel dragen van vertegenwoordigers van uitsluitend Roomsch-Catholieke, Protestantsche of Joodsche belangen, door hunne exclusive geloofsgenooten aan hen opgedragen? Ziet men voorbij, dat men op die wijze reactie, ook bij andere gezindheden, kan opwekken en daarom meer te vreezen kan hebben, dan al de voordeelen, die men zich van zijne exclusive [illegible]?

Wij kunnen daarom nog moeijelijk gelooven, dat werkelijk een plan tot de oprigting van zulk eene vereeniging bestaan zou of in allen gevalle iets anders zijn zou, dan eene voorbijgaande opwelling. Mogt het plan werkelijk bestaan, dan bedenke men, dat dergelijke bewegingen, hoewel soms de meest bezadigde en onbevooroordeelde menschen medeslepende, gewoonlijk van korten duur zijn, omdat zij van een bekrompenen en met onze staatsinstellingen strijdigen geest is uitgegaan. Moge dit de kiezers van andere gezindheden terughouden, om tot één zelfde *exclusivisme* te vervallen. Reeds wordt de stad onzer inwoning, helaas, door allerlei vijandschap verscheurd. Weinig betracht men de waarschuwing van een groot man, van den vroegeren tijd, dat men altijd waken moet dat zijne vijanden niet het grootst mogelijke kwaad berokkenen, namelijk hun bekrompen geest van vijandschap in eigen boezem over te storten. Weinig wordt er dikwijls gedacht aan den pligt in de zamenleving, om ook het gevoelen van andersdenkenden te eerbiedigen, op mogelijkheid van eigen dwaling te letten en toegevend te zijn omtrent zwakheid van anderen. Soms, en vooral als men meende dat menschen, wier stand dat niet gedoogde, zich te veel op den voorgrond stelden wordt de toon der bestrijding bitter, en schijnt men soms van verschil van gevoelen ter goeder trouw niet meer te willen weten, om alles tot hatelijke onwaarheid te kunnen maken. Dan worden de grenzen der gewone wellevendheid ver overschreden. Vooroordeelen omtrent stand, waardoor de een soms laag neêrziet op anderen, die niet minder beschaafd, niet minder ontwikkeld en niet minder onafhankelijk zijn, maar die een beroep in de maatschappij uitoefenen, dat hoewel een eerlijk bedrijf, met de goudschaal van het vooroordeel als *niet fatsoenlijk* wordt uitgemeten, heerschen hier nog in groote mate en meer dan zulks in vele andere beschaafde landen en ook in vele oorden in ons vaderland het geval is. Sommigen beweren, dat dit ook zich in de aanstaande overstemming zou doen gelden.

Wij zouden dat betreuren. Het ééne vooroordeel en het ééne *exclusivisme* is niet beter dan het andere. Het is daarom onze innige wensch, dat de kiezers zich daarboven zullen verheffen, en dat in het algemeen bij volgende verkiezingen op al die vijandige rigtingen (zelfs van den Raad niet op algemeen oordeel over de landsregering) niet zal gelet worden en dat men, zonder aanzien van partijschap of godsdienst, mannen van beproefde trouw en karakter en daaruit de bekwaamsten en geschiksten, bij eene centrale kiesvergadering, naar den Raad zal zenden.

Mogt men thans bij deze overstemming reeds het blijk geven, dat men onwrikbaar vaststaat in het nieuwe begrip van ons staatsregt, dat, zooals het gelijke voordeelen aan alle burgers zonder onderscheid verzekert, ook de geschiksten en de bekwaamsten zonder onderscheid van godsdienst en rang in de vertegenwoordiging wil geplaatst hebben. In den heer van Wensen heeft men een geschikt kandidaat, die, wat men ook van de bewerde beweging onder de Catholieken moge denken, steeds getoond heeft

een verlicht en verdraagzaam man te zijn, die zijn pligt als vertegenwoordiger der geheele gemeente zal weten te betrachten. Op deze gronden bevelen wij uit volle overtuiging aan den heer J. J. VAN WENSEN.

De Heer Scheltema, die mij eerst zoo minachtte, dat hij het beneden zich rekende tegen mij te schrijven, maakt mij waarlijk verlegen met de eer, die hij mij thans bewijst.

Hij heeft eene Toelichting, bijna zes vel druks beslaande, en die hem meer dan drie maanden arbeids gekost heeft, in de wereld gezonden, en die Toelichting heeft, voor het grootste deel op hetgeen *ik* schreef, betrekking.

Hij heeft daarna tegen mij van de hulp van een zestal anderen gebruik gemaakt, en als of dit nog niet genoeg ware, vult hij twee geheele kolommen in de *Leydsche Courant* van heden, om zelf mij nog weder te bestrijden.

Ik hoop aan de eer mij aangedaan binnen kort te beantwoorden, en dan, wat hem nu nog raadselachtig is en tegenstrijdig schijnt, op te lossen.

Tot zoo lang verzoek ik hem wel te willen geduld hebben, maar bedank hem inmiddels voor de mededeeling der »30 onwaarheden." Deze toch zijn de punten die ik ieder afzonderlijk wilde behandelen. Ik zal dan in de gelegenheid zijn, om daar waar ik, door welke oorzaak dan ook, heb misgetast, zulks te erkennen, maar tevens om aan te toonen, dat in datgene, *waarop het aankomt*, de waarheid aan mijne zijde is, en ik het regt heb te *blijven* beweren, »dat het beheer niet is gevoerd als met eene »zuinige en ordelijke administratie overeenkomt."

Leiden, 9 December 1864. H. ZAALBERG.

Aan den Eerwaarden Kerkeraad der Nederduitsch Hervormde gemeente alhier.

De ondergeteekenden, allen leden der gemeente, altijd nog met ergernis vervuld over de tweespalt tusschen den Kerkeraad en de Gemeente-Commissie, en over den aanstoot, daaruit geboren, die zich tot onder de godsdienstoefening in de kerkgebouwen uitstrekt, — hebben met belangstelling kennis genomen van de aanvallen, door den heer H. Zaalberg gerigt tegen het beheer van de Gemeente-Commissie, gelijk mede van de wederlegging in drie afzonderlijke stukken, door den heer J. Scheltema geleverd.

Zij hebben met niet mindere belangstelling gezien, hoe eenige notabele leden onzer gemeente die beschuldiging en die wederlegging mede ter harte hebben genomen en hunne bevinding aan uwe vergadering hebben medegedeeld.

De uitslag van hun onderzoek, gelijk mede hunne verontwaardiging over de houding van den heer Zaalberg, — nu deze zelf heeft bekend, dat de wederlegging van den heer Scheltema juist is, is ook geheel de onze; waarom wij mits deze verklaren, geheel en al te adhaereren hetgeen de hh. van Kaathoven, Taets van Amerongen, de Moen, Hubrecht, van der Boon Mesch en Eigeman gemeenschappelijk in deze zaak verklaard hebben en bij UEw. ingezonden.

Zij voegen den innigen wensch er bij, dat zoo het voor UEerw. onpartijdig oordeel ook blijken mogt, nu, na de merkwaardige bekentenis van den heer Zaalberg, dat deze heer in zijnen strijd met de Gemeente-Commissie geen vertrouwen verdient, en zoo het waar is, dat deze onvoorzigtige, zoo niet ligtzinnige man, overwegenden invloed gehad heeft op het ontstaan der questie tusschen Kerkeraad en Gemeente-Commissie, welke questie thans voor de regtbank dient, dat er dan nu van de zijde des Kerkeraads doeltreffende maatregelen mogen genomen worden, om met de Gemeente-Commissie, in die questie, tot eene minnelijke schikking te komen.

van UEerw. Dw. Dienaren en medeleden,

(was geteekend). M. S. REYST.
A. J. van HOEKEN.
P. FONTEIN.

Leyden, 9 December 1864.

Th. van WIJK.
W. GERRITSEN.
B. CORTS.

Mede uit naam van een groot aantal leden der gemeente.

Even als de andere stukken zal dit in de Leydsche dagbladen worden openbaar gemaakt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.